

Harmonizace procesních práv v trestním řízení v členských státech Evropské unie

Harmonization of procedural law in criminal proceedings in the Member States of the European Union

Bc. Tomáš Valenta

Diplomová práce
2011

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky
akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Tomáš VALENTA**
Osobní číslo: **A09410**
Studijní program: **N 3902 Inženýrská informatika**
Studijní obor: **Bezpečnostní technologie, systémy a management**

Téma práce: **Harmonizace procesních práv v trestním řízení
v členských státech Evropské unie**

Zásady pro vypracování:

1. Zpracujete rešerši literatury, která se vztahuje k tématu DP.
  2. Definujte trestní právo v České republice a v dalších členských zemích Evropské unie (EU).
  3. Provedte analýzu a komparaci českého trestního práva ve vztahu k dalším zemím EU (proces europeizace trestního práva).
  4. Vyhodnoťte význam trestního práva v oblasti bezpečnosti ve vztahu k volnému pohybu osob, zboží a kapitálu v Schengenském prostoru.
  5. V rámci výstupů DP uveďte vlastní návrhy a vlastní pohled na europeizaci trestního práva.
-

Rozsah diplomové práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

1. **TOMÁŠEK, Michal. Europeizace trestního práva. 2009. Praha : Linde, 2009. 459 s.**
2. **Grinc, J.: Základy práva, Univerzita Jana Evangelisty Purkyně, Fakulta sociálně ekonomická, 2007, ISBN 978-80-7044-963-9**
3. **zákon č. 40/2009 Sb. – trestní zákoník**
4. **zákon č.141/1961 Sb. – trestní řád**
5. **CHMELÍK, K.: Novelizace trestněprávních norem a organizovaný zločin. Odborná sdělení kriminalistického ústavu, Praha 1995.**
6. **Kuchta, J., Válková, H. a kolektiv: Základy kriminologie a trestní politiky, Praha : C.H. Beck, 2005, ISBN 8071798134**

Vedoucí diplomové práce:

PhDr. Mgr. Stanislav Zelinka

Ústav bezpečnostního inženýrství

Datum zadání diplomové práce:

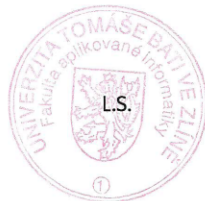
25. února 2011

Termín odevzdání diplomové práce:

27. května 2011

Ve Zlíně dne 25. února 2011

prof. Ing. Vladimír Vašek, CSc.
děkan

doc. RNDr. Vojtěch Křesálek, CSc.
ředitel ústavu

ABSTRAKT

Cílem diplomové práce je analýza trestního práva v členských zemích EU, rekodifikace trestního zákona v ČR (včetně procesu europeizace trestního práva) ve vztahu k volnému pohybu osob, zboží a kapitálu v Schengenském prostoru.

Klíčová slova: Trestní právo, europeizace trestního práva, trestní zákoník, harmonizace

Jazyková korektura: Libuše Štafová

Překlad: Jana Sigmundová

ABSTRACT

The aim of this thesis is an analysis of criminal law in EU member states, re-codification of criminal law in the Republic (including the process of Europeanisation of criminal law) in relation to the free movement of persons, goods and capital within the Schengen area.

Keywords: Criminal Law, Europeanisation of criminal law, penal code, harmonization

Language correction: Libuše Štafová

Translation: Jana Sigmundová

Děkuji svému vedoucímu diplomové práce panu PhDr. Mgr. Stanislavu Zelinkovi, za odborné vedení, rady a připomínky, které mi poskytoval během zpracovávání práce. Dále bych chtěl poděkovat svým rodičům a blízkým za podporu během celého studia.

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové práce bude uložen v příruční knihovně Fakulty aplikované informatiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a jeden výtisk bude uložen u vedoucího práce;
- byl jsem seznámen s tím, že na moji diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na diplomové práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně

.....
podpis diplomanta

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 TRESTNÍ PRÁVO	12
1.1 TRESTNÍ PRÁVO HMOTNÉ.....	12
1.1.1 Trestní zákoník.....	12
1.2 TRESTNÍ PRÁVO PROCESNÍ.....	15
1.2.1 Trestní řád	16
1.2.2 Stádia trestního řízení.....	16
2 TRESTNÍ PRÁVO ČLENSKÝCH ZEMÍ EVROPSKÉ UNIE	21
2.1 POLSKO	21
2.2 RAKOUSKO.....	21
2.3 SLOVENSKO.....	21
2.4 SLOVINSKO.....	22
2.5 FRANCIE.....	22
3 TRESTNÍ PRÁVO V OBLASTI BEZPEČNOSTI V SCHENGENSKÉM PROSTORU	23
3.1 SCHENGENSKÝ PROSTOR	23
3.1.1 Ochrana vnějších hranic	24
3.1.2 Vízová a konzulární spolupráce	24
3.1.3 Ochrana osobních údajů	25
3.1.4 Volný pohyb osob, zboží, služeb a kapitálu	25
3.1.4.1 Volný pohyb osob	26
3.1.4.2 Volný pohyb zboží	26
3.1.4.3 Volný pohyb služeb	28
3.1.4.4 Volný pohyb kapitálu.....	29
4 DEFINICE POJMŮ HARMONIZACE A EUROPEIZACE	30
II PRAKTICKÁ ČÁST	32
5 DOPADY EUROPEIZACE NA TRESTNÍ ZÁKONÍK	33
5.1 NOVÉ ROZDĚLENÍ TRESTNÝCH ČINŮ	33
5.2 ZPŘÍSNĚNÍ TRESTŮ.....	33
5.3 NOVÉ TRESTNÉ ČINY A ALTERNATIVNÍ TRESTY	34
5.4 VĚKOVÁ HRANICE TRESTNÍ ODPOVĚDNOSTI	35
6 EUROPEIZACE TRESTNÍHO PRÁVA HMOTNÉHO	37
6.1 OCHRANA PRÁV A SVOBOD V PROCESU EUROPEIZACE.....	37
6.1.1 Listina základních práv a svobod	37
6.1.2 Ochrana práv procesních	37

6.2	HARMONIZACE ORGANIZOVANÉ TRESTNÉ ČINNOSTI	38
6.3	HARMONIZACE V OBLASTI TERORISMU	38
6.4	HARMONIZACE V PROCESU PŘISTĚHOVALECTVÍ	39
6.5	HARMONIZACE V OBLASTI NELEGÁLNÍHO OBCHODU S DROGAMI.....	40
6.6	EUROPEIZACE TRESTNÍHO ŘÁDU V OBLASTI PODVODU A KORUPCE.....	41
6.6.1	Evropský úřad pro potírání podvodů.....	42
6.7	EUROPEIZACE V OBLASTI KYBERNETICKÉ KRIMINALITY	43
7	EUROPEIZACE TRESTNÍHO PRÁVA PROCESNÍHO	45
7.1	POLICEJNÍ A JUSTIČNÍ SPOLUPRÁCE	45
7.1.1	Europol.....	46
7.1.2	Eurojust	47
7.1.3	Evropský zatýkací rozkaz.....	50
7.1.4	Schengenský informační systém	52
8	VLASTNÍ NÁVRH A POHLED NA EUROPEIZACI	54
8.1	EUROÚSTAVA	54
8.2	BUDOUCNOST EUROPEIZACE TRESTNÍHO PRÁVA.....	54
8.3	NOVÝ TRESTNÍ ŘÁD ČESKÉ REPUBLIKY	55
	ZÁVĚR	56
	ZÁVĚR V ANGLIČTINĚ.....	57
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	58
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	61
	SEZNAM OBRÁZKŮ	62

ÚVOD

Spolu se vstupem České republiky do Evropské unie, je snaha o připodobnění zákonů jednotlivých členských států EU. Jedná se o jasnou reakci na otevření vnitřních hranic a možnosti tak volného pohybu. Téma harmonizace procesních práv v trestním řízení v členských státech Evropské unie jsem si vybral vzhledem k jeho aktuálnosti. Vzhledem k tomu že trestní právo je bráno jako stavební kámen státu, je zajímavé sledovat jeho harmonizaci s právem Evropské unie.

Literatura potřebná k tomuto tématu se může v současné době sehnat i v českém jazyce, avšak mnoho materiálů je v originále napsáno v jiném světovém jazyce a posléze je tato literatura do češtiny jen přeložena.

Europeizace trestního práva měla v České republice velký vliv na současnou podobu trestního zákoníku a dala základ vzniku nových skutkových podstat a trestů. Popis vlivu europeizace nejenom na trestní právo hmotné České republiky se jeví jako jasný cíl mé práce.

Diplomová práce se dělí na teoretickou a praktickou část. Teoretická část se dále dělí na čtyři kapitoly, kde v první z nich řeším trestní právo obecně, jeho rozdělení a platné právní předpisy. V druhé kapitole se zabývám trestními právy vybraných členských států EU a jejich platnými kodexy. Třetí kapitola teoretické části je zaměřená na Schengenský prostor. Zaměřuji se na definici tohoto prostoru a speciálně pak na volný pohyb osob, zboží, služeb a kapitálu v Schengenském prostoru. V poslední kapitole seznamuji se základními pojmy, které jsou důležité pro mou práci a to je europeizace a harmonizace.

Praktická část se také dělí na čtyři kapitoly a hned první z nich se zaměřuje na dopady europeizace na trestní zákoník České republiky. Druhá kapitola praktické části pojednává o vybraných oblastech harmonizace trestního práva hmotného s ukázkami konkrétních změn. Předposlední kapitolou této části je europeizace trestního práva procesního, zde jsem se zaměřil na policejní a justiční spolupráci. Dále se zde zabývám vztahem volného pohybu osob, zboží, služeb a kapitálu v Schengenském prostoru a trestního práva. Na závěr praktické části jsem zařadil vlastní pohled na europeizaci a její předpokládaný vývoj.

Při psaní práce jsem využil vědecké metody zpracovávání, jako je analýza, syntéza a dedukce. Analýzu jsem využil pro hodnocení shromážděných informací. Metodu dedukce pro vyvozování nových závěrů. A syntézu pro tvorbu závěrů.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 TRESTNÍ PRÁVO

Trestní právo je součástí právního řádu příslušného státu. Spolu s právem ústavním a správním se řadí mezi obory práva veřejného, jedná se zde o vztah mezi státem a jeho orgány na straně jedné a občany státu případně dalšími osobami podléhajícími pravomoci státu na straně druhé. Účelem trestního práva je chránit zájmy společnosti a ústavní zřízení daného státu, práva a právní zájmy fyzických osob před trestnými činy, které jsou uvedeny v trestněprávních normách.

Trestní právo se dělí na trestní právo hmotné a trestní právo procesní.

1.1 Trestní právo hmotné

Trestní právo hmotné vymezuje, co jsou trestné činy a jaké tresty se za jednotlivé trestné činy ukládají. Trestní právo hmotné má funkci:

Ochrannou – krajní právní prostředek ochrany společnosti před nebezpečnými činy fyzických osob

Regulativní – spočívá ve stanovení podmínek trestní odpovědnosti, ukládání trestů a ochranných opatření pachatelům trestných činů

Preventivní – generálně preventivní působení na potenciálního pachatele, prostřednictvím individuálně preventivního působení na konkrétního pachatele. Prevenci zajišťuje také samotná existence trestního práva

Represivní – směřuje k ochrannému cíli výlučně individuálním působením na pachatele

Hlavním pramenem trestního práva hmotného je trestní zákoník.

1.1.1 Trestní zákoník

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník nahrazuje dřívější trestní zákon č. 140/1961 Sb. a to s účinností od 1. ledna 2010. Trestní zákoník je rozdělen do tří částí. Část první se také nazývá částí obecnou a obsahuje základní podmínky trestní odpovědnosti a další ustanovení, která se týkají všech trestních činů.

Trestný čin

Trestný čin je označení pro jednání, kterým pachatel zásadním způsobem poškozuje nebo ohrožuje státní mocí chráněné zájmy a které proto stát trestá zpravidla vězením nebo jiným způsobem. Trestné činy se dělí na přečiny (hrozí trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby do 5 let) a zločiny, zvláštní kategorií zločinů jsou pak *zvlášť závažné zločiny* (hrozí trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně 10 let) [1]. Méně závažný delikt se nazývá přestupek. Zákon popisuje trestný čin takto¹:

(1) Trestným činem je protiprávní čin, který trestní zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně.

(2) K trestní odpovědnosti za trestný čin je třeba úmyslného zavinění, nestanoví-li trestní zákon výslovně, že postačí zavinění z nedbalosti.

Zákon popisuje i okolnosti vylučující protiprávnost činu a to v případech: krajní nouze, nutné obrany, svolení poškozeného, přípustného rizika a oprávněného použití zbraně².

Trest

Jedná se o právní následek trestného činu, lze jej uložit jen za spáchání trestného činu pachateli na základě zákona. Zákon stanoví druh trestu a jeho ukládání. Účelem trestu je ochrana společnosti před páchaním trestných činů a zabránění v páchaní další trestné činnosti. Dále je účelem také výchova pachatele k řádnému životu a výchovné působení na ostatní členy společnosti.

Trest musí být spravedlivý a nesmí být přísnější ani mírnější než je nutné k ochraně společnosti. Trest může být udělen samostatně nebo i více jich vedle sebe.

---

¹ §13 Zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

² Hlava III Zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

Druhy trestů dle ³:

(1) Za spáchané trestné činy může soud uložit tresty

- a) odnětí svobody,*
- b) domácí vězení,*
- c) obecně prospěšné práce,*
- d) propadnutí majetku,*
- e) peněžitý trest,*
- f) propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty,*
- g) zákaz činnosti,*
- h) zákaz pobytu,*
- i) zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce,*
- j) ztrátu čestných titulů nebo vyznamenání,*
- k) ztrátu vojenské hodnosti,*
- l) vyhoštění.*

(2) Trestem odnětí svobody se rozumí, nestanoví-li trestní zákon jinak,

- a) nepodmíněný trest odnětí svobody,*
- b) podmíněné odsouzení k trestu odnětí svobody,*
- c) podmíněné odsouzení k trestu odnětí svobody s dohledem.*

(3) Zvláštním typem trestu odnětí svobody je výjimečný trest (§ 54)

.

Druhá část trestního zákoníku se také nazývá částí zvláštní. Obsahuje katalog trestných činů rozdělený do 13 hlav. Přehled hlav s některými názvy trestných činů ⁴:

---

³ §52 Zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

⁴ Část II. Zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

- I. Trestné činy proti životu a zdraví (vražda, zabití, ublížení na zdraví)
- II. Trestné činy proti svobodě a právům na ochranu osobnosti, soukromí a listovního tajemství (obchodování s lidmi, omezování osobní svobody, pomluva)
- III. Trestné činy proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti (znásilnění, kuplířství, pohlavní zneužití)
- IV. Trestné činy proti rodině a dětem (dvojí manželství, týrání svěřené osoby)
- V. Trestné činy proti majetku (krádež, zpronevěra, podvod)
- VI. Trestné činy hospodářské (padělání a pozměnění peněz, poškozování spotřebitele, nedovolené podnikání)
- VII. Trestné činy obecně nebezpečné (obecné ohrožení, nedovolené ozbrojování)
- VIII. Trestné činy proti životnímu prostředí (poškození lesa, nedovolené nakládání s odpady)
- IX. Trestné činy proti České republice, cizímu státu a mezinárodní organizaci (vlastizrada, teroristický útok, teror, sabotáž, zneužití zastupování státu a mezinárodní organizace)
- X. Trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných (násilí proti úřední osobě, násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci, nebezpečné pronásledování)
- XI. Trestné činy proti branné povinnosti (neplnění odvodní povinnosti, nenastoupení služby v ozbrojených silách)
- XII. Trestné činy vojenské (neuposlechnutí rozkazu)
- XIII. Trestné činy proti lidskosti, proti míru a válečné trestné činy (útok proti lidskosti, porušení mezinárodních sankcí)

1.2 Trestní právo procesní

Trestní právo procesní se zabývá normami upravujícími trestní řízení, jedná se o zákonem daný postup při zkoumání trestných činů a jejich pachatelů. Dále se zabývá ukládáním trestů pachatelům a dohledem nad výkonem těchto trestů.

V trestněprávním procesu je několik subjektů [2]:

- a) Orgány činné v trestním řízení, tj. soud, státní zástupce a policejní orgán
- b) Osoba, proti níž se řízení vede (podle stádia řízení a jejího postavení se nazývá podezřelý, obviněný, obžalovaný, odsouzený), její obhájce, poškozený, zúčastněná osoba, osoby s tzv. samostatnými obhajovacími právy, probační a mediační služba

c) Subjektem trestního řízení může být i svědek, znalec, tlumočník – pokud uplatňují v řízení vlastní procesní zájem

Hlavním pramenem trestního práva procesního je trestní řád.

1.2.1 Trestní řád

Jedná se o zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád). Tento zákon byl od 1. ledna 1962, kdy nabyl účinnosti, již mnohokrát novelizován. Osmkrát do textu zákona zasáhl svými nálezy i Ústavní soud.

Trestní řád se dělí na pět částí. [2]

1. *Společná ustanovení* – vymezuje účel zákona, základní zásady trestního řízení, práva a povinnosti osob zúčastněných na řízení, obecné záležitosti úkonů trestního řízení, postup při zajišťování osob a věcí, postup při dokazování, způsoby rozhodování
2. *Přípravné řízení* – upravuje postup před zahájením trestního stíhání, vyšetřování, rozhodování v přípravném řízení a dozor státního zástupce nad zachováváním zákonnosti v přípravném řízení
3. *Řízení před soudem* – týká se stadií předběžného projednání obžaloby, hlavního líčení, řízení o řádných i mimořádných opravných prostředcích a výkonu trestů a ochranných opatření
4. *Některé úkony souvisící s trestním řízením* – obsahuje úpravu řízení v případě milosti a amnestie, dále upravuje právní styk s cizinou
5. *Přechodná a závěrečná ustanovení*

1.2.2 Stádia trestního řízení

Mezi stádia trestního řízení patří: řízení před zahájením trestního stíhání, přípravné řízení o trestných činech, předběžné projednání obžaloby, hlavní líčení, odvolací řízení, vykonávací řízení [2].

Řízení před zahájením trestního stíhání

Oznámení o tom, že byl spáchán trestný čin, jsou povinni přijímat státní zástupci a policejní orgány. Na nich je shromažďování důkazů, které pak slouží k odhalení pachatele a rozhodnutí, zda se trestný čin stal, či nikoli. Pokud dojde ke spáchání trestného činu, dochází k přípravnému řízení o trestných činech.

Přípravné řízení o trestných činech

Hlavním subjektem, který koná vyšetřování je kriminální policie, ministr vnitra může pověřit vyšetřováním i jiné útvary Policie ČR. V průběhu vyšetřování musí orgány činné v trestním řízení objasnit všechny skutečnosti potřebné pro posouzení případu, osoby obviněného, nároku poškozeného na náhradu škody, stejně jako příčiny a podmínky trestné činnosti.

Je-li výstupem z vyšetřování závěr že byl spáchán trestný čin a spáchala jej určitá osoba, je podezřelému sděleno vyšetřovatelem obvinění. Obviněný je zároveň poučen o svých právech. Od chvíle, kdy je obviněnému sděleno obvinění, mají provedené důkazy procesní hodnotu a je jich možno použít v řízení před soudem. Jako důkaz slouží například – výslechy svědků, listinné důkazy, úřední záznamy, znalecké posudky. Po skončení vyšetřování předloží vyšetřovatel státnímu zástupci spis s návrhem na podání obžaloby.[2]

Předběžné projednání obžaloby

Jedná se o možné stádium trestního řízení. Může být prováděno u trestného činu, kde horní hranice trestní sazby je vyšší než 5let a v této trestní věci rozhoduje senát. Předseda senátu nařídí předběžné projednání obžaloby, má-li za to, že obžaloba není z formálních či faktických hledisek důvodná či správná.

Tato jednání probíhá neveřejně, může být však nařízeno i jako veřejné. Po předběžném projednání obžaloby může soud: předložit věc k rozhodnutí o příslušnosti, postoupit věc, zastavit trestní stíhání, přerušit trestní stíhání, vrátit věc státnímu zástupci k došetření, schválit narovnání, nařídít ve věci hlavní líčení.

Hlavní líčení

Hlavní líčení má několik oddílů[2]. První oddíl je *příprava hlavního líčení*, který stanovuje den hlavního líčení. Stanoví předseda senátu tak, aby obžalovaný, obhájce a státní zástupce měli lhůtu pěti pracovních dnů k přípravě. Jednání zahajuje předseda senátu a zjistí, zda se dostavily osoby, které byly předvolány. Poté je vyzván státní zástupce, aby přečetl obžalobu.

Druhý oddíl je *veřejnost hlavního líčení*: hlavní líčení se koná zásadně veřejně, avšak veřejnost může být vyloučena soudem, pokud by například veřejné projednávání věci ohrozilo utajované informace chráněné zvláštním zákonem. Rozsudek je vyhlášen vždy veřejně.

Oddíl třetí je *zahájení hlavního líčení* a oddíl čtvrtý *dokazování*, jedná se o výslech obžalovaného, svědků a jiných osob.

Závěr hlavního líčení je oddílem pátým. Na výzvu předsedy senátu přednese svůj závěrečný návrh nejprve státní zástupce, poškozený, společenský zástupce, zúčastněná osoba, nakonec obhájce a popř. obžalovaný. Pokud soud uzná, že je případ dostatečně objasněn, odebere se k poradě.

Odročení hlavního líčení, objeví-li se překážka, přes kterou nemůže hlavní líčení pokračovat, soud odročí toto líčení a stanoví den, kdy se bude konat hlavní líčení.

Rozhodnutí soudu v hlavním líčení je oddíl sedmý. Pokud soud trestní stíhání nevrátí státnímu zástupci, nepřeruší či nezastaví, senát se odebere k poradě a rozhodne se o rozsudku, který se poté ústně sdělí obžalovanému.

Odvolání, dovolání, stížnost pro porušení zákona a obnova řízení [2]

Odvolání je opravným prostředkem proti rozhodnutí soudu prvního stupně, má odkladný účinek. Rozsudek může odvoláním napadnout státní zástupce, obžalovaný, zúčastněná osoba či poškozený. Odvolání se podává u soudu, proti jehož rozsudku směřuje a to do 8 dnů od doručení opisu rozsudku, jde k soudu II. stupně. Pokud byl první stupeň soud okresní, odvolání jde k soudu krajskému. Pokud byl první stupeň soud krajský, odvolání jde k soudu vrchnímu.

Dovoláním lze napadnout pravomocné rozhodnutí soudu nebo státního zástupce ve věci samé, jestliže soud nebo státní zástupce rozhodl ve druhém stupni a zákon to připouští. Dovolání může podat nejvyšší státní zástupce a obviněný prostřednictvím obhájce. O dovolání rozhoduje Nejvyšší soud a proti rozhodnutí o dovolání, není s výjimkou obnovy řízení, opravný prostředek přípustný. Dovolání se podává u orgánu, který ve věci rozhodl v I. stupni do dvou měsíců od doručení rozhodnutí, proti kterému směřuje.

Stížnost pro porušení zákona slouží k nápravě při porušení zákona soudu nebo státního zástupce, vadného postupu řízení, které předcházelo pravomocnému rozsudku. Stížnost proti výroku o trestu lze podat jen tehdy, když je uložený trest v rozporu s právní normou, nebo je ve zřejmém nepoměru ke společenské nebezpečnosti spáchaného trestného činu. Oprávněný k podání stížnosti pro porušení zákona je pouze ministr spravedlnosti ČR a tuto stížnost podává Nejvyššímu soudu ČR.

Obnova řízení slouží k nápravě pravomocného rozsudku, pravomocného trestního příkazu nebo pravomocného rozhodnutí o zastavení trestního stíhání usnesením, vyjdou-li nově najevo skutečnosti nebo důkazy soudu dříve neznámé. Podání návrhu na obnovu řízení jsou oprávněni státní zástupci a to v neprospěch obviněného, ve prospěch obviněného pak sám obviněný nebo osoby, které by mohly jinak v jeho prospěch podat odvolání. O povolení obnovy řízení rozhoduje soud ve veřejném zasedání a obnovu povolí nebo zamítne.

Zvláštní způsoby řízení

Řízení o trestných činech, za které stanoví zákon trest odnětí svobody, jehož horní hranice nepřevyšuje 5 let, koná samosoudce. Ten má stejná práva a povinnosti jako senát a jeho předseda. Samosoudce koná veřejná zasedání. Neučiní-li rozhodnutí, nařídí hlavní líčení.

Vykonávací řízení

Rozhodnutí vykonává, popř. jeho výkon zařizuje ten orgán, který rozhodnutí učinil. Pokud nedojde ke splnění povinnosti, která byla uložena rozhodnutím, může docházet k prosazení povinnosti, k plnění pomocí donucujících prostředků státní moci nebo alespoň pod její kontrolou.

2 TRESTNÍ PRÁVO ČLENSKÝCH ZEMÍ EVROPSKÉ UNIE

Každý členský stát Evropské unie má svůj vlastní právní systém. Právo členských států se tradičně rozděluje na soukromé a veřejné právo. Soukromé právo představuje oblast práva ve společnosti, která upravuje vztahy mezi jednotlivci nebo skupinami, bez zásahu státu nebo vlády. Veřejné právo upravuje vztah mezi jednotlivci a státem, jeho subjekty a orgány, dále upravuje pravomoci státu a příslušné postupy. Do této oblasti práva nejčastěji řadíme i trestní právo.

Zde jsou popsány současné i bývalé prameny trestního práva některých členských zemí EU [3].

2.1 Polsko

V Polsku platí trestní zákoník (Kodeks karny) Dz. U. z 1997 r. Nr 88, poz. 553. Vstoupil v účinnost 1. září 1998 a nahradil dosavadní tzv. Andrejewův zákoník z r. 1969. Člení se na tři části – obecnou, zvláštní a vojenskou. Kromě trestního zákona kodifikuje trestní právo i finanční trestní zákoník (Kodeks karny skarbowy) Dz.U. 1999 nr 83 poz. 930, který vstoupil v účinnost 17. října 1999.

2.2 Rakousko

V Rakousku je platný trestní zákoník (*Strafgesetzbuch*) z 23. ledna 1974 č. 60/1974 BGBl., který vstoupil v účinnost 1. ledna 1975. Nahradil trestní zákon z roku 1852. Skutkové podstaty trestných činů jsou však uzákoněny i v jiných zákonech.

2.3 Slovensko

Od 1. ledna 2006 nabyly účinnosti nové slovenské trestní kodexy, které nahradily dosavadní kodexy z roku 1961 ve znění pozdějších předpisů. Jde o nový trestní zákon (zákoník) č. 300/2005 Z.z., ze dne 20. 5. 2005 a nový trestní řád (trestný poriadok) č. 301/2005 Z.z. ze dne 24. 5. 2005. Oba tyto kodexy představují zásadní reformu trestního práva na Slovensku. Nové zákony byly potřebné, protože starší trestní zákon č. 140/1961 Sb. a trestní řád č. 141/1961 Sb., prošly ve Slovenské republice mnohými novelizacemi a byly nepřehledné a nedostačující.

2.4 Slovinsko

Po rozpadu Jugoslávie roku 1991 vznikla samostatná Slovinská republika, ale současný platný trestní zákon a trestní řád, navržený v souladu s novou Ústavou, byly schváleny v září 1994 a nabyly účinnosti dne 1. ledna 1995.

2.5 Francie

Ve Francii platí od března roku 1994 nový trestní zákoník, který nahrazuje Napoleonský Trestní zákoník sahající do roku 1810. Tento nový zákoník je uspořádaný a jasně formulovaný souhrn základních norem francouzského trestního práva. Trestné činy jsou zařazovány do třech skupin [4]:

- *contraventions*: jedná se o přestupky, za které jsou ukládány peněžité tresty. Jako například: menší dopravní přestupky, porušení právních předpisů, napadení druhé osoby, působení nadměrného hluku.
- *délits*: jsou trestné činy vyšší závažnosti, za které může být udělen trest odnětí svobody až na 10 let. Spadají sem krádeže, zabití, neslušné chování vůči osobě druhého pohlaví, trestné činy spojené s drogami, zpronevěra a podvod, jízda v opilosti, závažné neúmyslné ublížení na zdraví, apod.;
- *crimes*: jsou trestné činy, na které se vztahují tresty odnětí svobody od 10 let až doživotí. Jedná se o vraždu, znásilnění, ozbrojenou loupež, únos, apod.

Trestní právo procesní je ve Francii zaštitěno zákonem platným od 1. ledna 2001 (některá z jeho ustanovení od června 2001). Tento zákon byl včleněn do Trestního zákoníku z roku 1958 (*Penal Procedure Code*), přičemž upravil celkem 300 z jeho článků [4].

3 TRESTNÍ PRÁVO V OBLASTI BEZPEČNOSTI V SCHENGENSKÉM PROSTORU

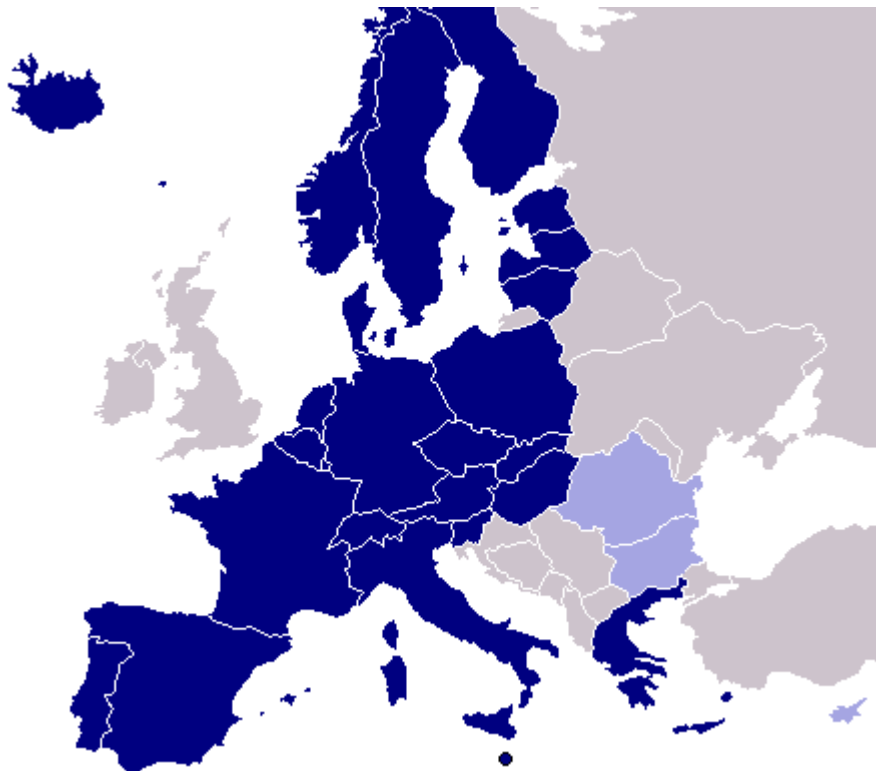
3.1 Schengenský prostor

V Schengenské smlouvě, která byla podepsána 14. června 1985, se státy zavázaly, že postupně odstraní hraniční kontroly na společných hranicích a zavedou svobodu pohybu pro všechny osoby, které jsou občany signatářských členských států, ostatních členských států nebo třetích zemí. Původně ji podepsaly Francie, Německo, Belgie, Nizozemsko a Lucembursko a počet zapojených zemí se postupně zvyšoval. ČR se stala součástí Schengenského prostoru 21. prosince 2007.

V současné době Schengenský prostor představuje volný pohyb zboží, služeb osob a kapitálu a patří sem tyto země EU: Belgie, Česká republika, Dánsko, Estonsko, Finsko, Francie, Itálie, Litva, Lotyšsko, Lucembursko, Maďarsko, Malta, Německo, Nizozemí, Polsko, Portugalsko, Rakousko, Řecko, Slovensko, Slovinsko, Španělsko a Švédsko. A také tři nečlenské země EU: Island, Norsko a Švýcarsko.

Takto vytvořená svoboda však vyžadovala, aby byla přijata adekvátní opatření, jen by zvýšila úroveň veřejné bezpečnosti v členských státech. Svoboda pohybu totiž umožňuje i svobodu pohybu vedoucí k rozvoji kriminální aktivity. Státy schengenského prostoru zavedly vyrovnávací opatření, která jsou detailně stanovena v příslušných právních předpisech. Soubor těchto opatření tvoří schengenské standardy, které jsou závazné pro všechny zúčastněné státy. Spolupracují hlavně v oblastech: ochrana vnějších hranic, policejní a justiční spolupráce, vízová a konzulární spolupráce a ochrana osobních údajů.
[5]

Bude-li si to situace vyžadovat, může vláda ČR ve zcela výjimečných případech nařízením vlády nařídít ochranu vnitřních hranic a to na dobu na jakou si to bude situace vyžadovat [6]. To znamená, že při překračování hranic může být člověk kontrolován stejně jako na vnějších schengenských hranicích.

Obr. č. 1 Schengenský prostor

Obrázek č. 1 je převzat z [7] a jsou zde označené tmavě modrou barvou země Schengenského prostoru, světle modrou barvou jsou země, které dosud nesplňují podmínky pro přijetí do Schengenu.

3.1.1 Ochrana vnějších hranic

Jedná se o přesunutí aktivit spojených s ochranou hranic na tzv. vnější hranice států schengenského prostoru. Tedy na hranice se státy, které se plně nepodílejí na schengenské spolupráci. Všechny osoby překračující hranice podléhají minimální kontrole, jejímž účelem je zjištění totožnosti na základě předložení cestovních dokladů. Státní příslušníci třetích zemí jsou při vstupu a výstupu na/z území členských států podrobeni důkladné kontrole, která ověřuje splnění všech podmínek pro vstup a pobyt ve společném prostoru.

3.1.2 Vízová a konzulární spolupráce

Vízová politika je nástroj umožňující regulovat příliv osob a zabránit proniknutí nežádoucích osob nebo osob představujících bezpečnostní riziko, která je v rámci EU (tj. nejenom mezi státy schengenského prostoru) harmonizovaná.

V rámci EU existuje jednotný seznam zemí, jejichž státní příslušníci potřebují pro vstup na území EU vízum - tzv. černý seznam. Jiný - bílý seznam, občany dalších států od této povinnosti osvobozuje.

Státy schengenského prostoru navíc vytvořily podmínky pro krátkodobý pobyt na svém území. Po získání jednotného schengenského víza může jeho držitel pobývat a volně se pohybovat po schengenském prostoru po dobu až 3 měsíců, během šestiměsíčního období ode dne prvního vstupu na území Schengenu. U povolení k dlouhodobému pobytu a stanovení podmínek ve vydávání občanství k harmonizaci nedošlo a proto je upravuje legislativa každého státu zvlášť. [6]

3.1.3 Ochrana osobních údajů

Při spolupráci v rámci Schengenského prostoru dochází ke zpracování nejruznějších údajů. Například při sdílení informací o odcizených vozidlech nebo osobách, jimž byl zakázán vstup na území některé schengenské země. Pracuje se s citlivými údaji fyzických osob a tak musí být kladen důraz i na ochranu těchto údajů. Pro spolupráci jsou stanovená striktní pravidla a jejich dodržování kontroluje nezávislý dozorový orgán. [8]

3.1.4 Volný pohyb osob, zboží, služeb a kapitálu

Překážky, které dříve stály v cestě naplnění základních svobod volného pohybu osob, zboží, služeb a kapitálu mezi členskými státy schengenského prostoru, zjevně nebo skrytě chránily národní trhy, preferovaly domácí subjekty i makroekonomické zájmy státu: cla na dovážené zboží jako konkurenční výhoda tuzemských výrobců, pracovní povolení pro cizince jako prostředek k udržení zaměstnanosti vlastních občanů, devizová omezení přístupu zahraničních investorů k úvěrovým zdrojům jako nepřímá pobídka pro domácí investory.

V Evropské unii funguje smluvně zakotvený jednotný vnitřní trh, který je založen na čtyřech základních svobodách. A to na volném pohybu zboží, osob, služeb a kapitálu.

3.1.4.1 *Volný pohyb osob*

Jak říká Smlouva o fungování Evropské unie (SFEU): „Každý občan Unie má právo svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států s výhradou omezení a podmínek stanovených ve Smlouvách a v opatřeních přijatých k jejich provedení.“⁵ Volný pohyb osob zabezpečuje právo občanů usazovat se, pracovat, podnikat a žít v jakékoliv jiné členské zemi. Zahrnuje především volný pohyb pracovníků a volný pohyb podnikatelů (tzv. svoboda usazování), dále také volný pohyb studentů, důchodců, rentiérů čili pohyb osob nesvázaných s výkonem ekonomické činnosti.

S volným pohybem pracovníků se v SFEU setkáme v článku 45-49. Pracovníkem může být buďto osoba pracující pro někoho nebo osoba pracující tzv. na sebe (podnikatel). Podnikatelům zaručuje svoboda usazování právo založit podnikání za účelem provozování živnostenské, průmyslové i zemědělské výdělečné činnosti či výkonu svobodného povolání v jiné členské zemi. Podnikatelé ze všech zemí EU mají právo založit firmu v jiném členském státě za stejných podmínek jako podnikatelé domácí. Jakákoliv diskriminace občanů EU na základě jejich státní příslušnosti je nepřípustná. Rovněž se neuplatňuje ani žádné přechodné období pro české subjekty. [20]

Existuje však několik důvodů, pro které může být svoboda pohybu osob po území členských států omezena. Jedná se o omezení z důvodu:

- Veřejného pořádku
- Veřejné bezpečnosti
- Ochrany zdraví
- Zaměstnání ve veřejné správě

3.1.4.2 *Volný pohyb zboží*

Volný pohyb zboží byl primární zájem v rámci vnitřního trhu EU. Pro to aby volného pohybu zboží bylo možné dosáhnout, bylo zapotřebí sjednotit požadavky na zboží. Jednalo se zejména o rozdílné technické normy a další předpisy, které by mohly dovoz výrobků

---

⁵ Článek 21 SFEU

z jiné země ztížit. Dále také bylo nutné smazat tak velké rozdíly národních sazeb daně z přidané hodnoty, aby výrobky byly v rámci vnitřního trhu jednotlivých členských zemí schengenské dohody konkurenceschopné. Problematikou volného pohybu zboží se zabývají články 28–32 a 34–37 Smlouvy o fungování EU.

Bylo potřeba nejprve nadefinovat co je to **zboží**. Jsou výrobky, jež mají hodnotu vyjádřitelnou v penězích a jsou schopny stát se předmětem obchodní transakce. [20]

Každé zboží, které bylo vyrobeno na území Společenství, a zboží ze třetích zemí, u něhož byly splněny celní formalities, a je na území EU v režimu volného oběhu, podléhá režimu volného pohybu zboží.

Mezi zboží nespádají věci, jejichž prodej či distribuce je v rozporu s právními předpisy daného státu. Jedná se o drogy, vojenský materiál, některé zbraně a podobně. Specifický režim mají zemědělské výrobky, které podléhají pravidlům společné zemědělské politiky. [20]

Bylo potřeba odstranit překážky volného pohybu zboží, jako jsou cla. „*Unie zahrnuje celní unii, která pokrývá veškerý obchod zbožím a která zahrnuje jak zákaz vývozních a dovozních cel a všech poplatků s rovnocenným účinkem mezi členskými státy, tak i přijetí společného celního sazebníku ve vztahu ke třetím zemím.*“⁶ Dále pak bylo potřeba omezit množstevní omezení dovozu a vývozu zboží⁷ mimo omezení v článku 36 SFEU⁸. V neposlední řadě je potřeba odstranění překážky ve smyslu diskriminačního zdanění.⁹

---

⁶ Článek 28, odstavec 1 SFEU

⁷ Článek 34 a 35 SFEU

⁸ Články 34 a 35 nevyklučují zákazy nebo omezení dovozu, vývozu nebo tranzitu odůvodněné veřejnou mravností, veřejným pořádkem, veřejnou bezpečností, ochranou zdraví a života lidí a zvířat, ochranou rostlin, ochranou národního kulturního pokladu, jenž má uměleckou, historickou nebo archeologickou hodnotu, nebo ochranou průmyslového a obchodního vlastnictví. Tyto zákazy nebo omezení však nesmějí sloužit jako prostředky svévolné diskriminace nebo zastřeného omezování obchodu mezi členskými státy.

⁹ Článek 110 SFEU: Členské státy nepodrobí přímo ani nepřímo výrobky jiných členských států jakémukoli vyššímu vnitrostátnímu zdanění než je to, jemuž jsou přímo nebo nepřímo podrobeny podobné výrobky

3.1.4.3 Volný pohyb služeb

Svoboda poskytovat služby na vnitřním trhu EU znamená, že jejich poskytovatel (obchodník, podnikatel, živnostník, zástupce svobodných povolání) může provozovat svou činnost v kterémkoli jiném členském státě, za stejných podmínek jako příslušníci tohoto státu. Tedy: bez diskriminace na základě státní příslušnosti, za stejných podmínek jako příslušníci hostitelského státu. Služba může být poskytována buď usazením v jiném členském státě (např. bankou nebo jinou finanční institucí, zřízením obchodu, hotelu, servisu) nebo přes hranice (poskytováním pojišťovacích služeb, poradenstvím nebo jině).[20] Volným pohybem služeb se zabývají články 56-62 SFEU.

Co je to služba je vymezeno takto:¹⁰

Za služby se podle Smluv pokládají výkony poskytované zpravidla za úplatu, pokud nejsou upraveny ustanoveními o volném pohybu zboží, kapitálu a osob.

Služby zahrnují zejména:

- a) činnosti průmyslové povahy;*
- b) činnosti obchodní povahy;*
- c) řemeslné činnosti;*
- d) činnosti v oblasti svobodných povolání.*

Aniž jsou dotčena ustanovení kapitoly týkající se práva usazování, může poskytovatel služby za účelem jejího poskytnutí dočasně provozovat svou činnost v členském státě, kde je služba poskytována, za stejných podmínek, jaké tento stát ukládá svým vlastním státním příslušníkům.

---

domáci. Členské státy nepodrobí dále výrobky jiných členských států vnitrostátnímu zdanění, které by poskytovalo nepřímou ochranu jiným výrobkům.

Přeshraniční poskytování služeb lze obecně vykonávat různými způsoby [21]:

1. Dojde k dočasnému přesunu poskytovatele služeb do jiné členské země – např. firma získá stavební zakázku v jiné zemi EU či tlumočnice/překladaatelka krátkodobě poskytuje své služby v jiném členském státě.
2. Dojde k dočasnému přesunu příjemce služby do jiné členské země – např. cizinec přijede do ČR na krátkodobý léčebný pobyt do lázní.
3. Dojde ke krátkodobému přesunu jak poskytovatele, tak příjemce služby – např. vedoucí zájezdu doprovází skupiny domácích klientů do zahraničí.
4. Nedojde ani k přesunu poskytovatele ani k přesunu příjemce služby – např. tvorba softwaru na míru – vše domluveno na dálku (e-mailem, telefonem), produkt samotný je on-line zaslán příjemci služby.

Stejně jako v předchozích bodech volného pohybu osob a zboží, je i v případě volného pohybu služeb výjimka ze zákazu diskriminace podle státní příslušnosti. Jedná se o služby zasahující do výkonu veřejné moci a služby spojené s veřejným pořádkem, veřejným zdravím a služby týkající se veřejné bezpečnosti.

3.1.4.4 Volný pohyb kapitálu

Volný pohyb kapitálu je jedna z klíčových svobod. Pohyb kapitálu je uvolněn nejen mezi členskými státy, ale i mezi členskými státy a třetími zeměmi.¹¹ O pohybu kapitálu pojednávají články 63-66 SFEU a článek 75 SFEU.

Konkrétně se jedná o volný pohyb plateb, jako jsou platby za dovezené zboží a služby, transfery peněz migrujících pracovníků. A volný pohyb kapitálu, který zahrnuje přímé a portfoliové investice, investice do nemovitostí, operace na finančních trzích (akcie a obligace), kolektivní investování, depozita, úvěry a půjčky, pojištění.

---

¹⁰ Článek 57 SFEU

¹¹ Článek 63 SFEU

4 DEFINICE POJMŮ HARMONIZACE A EUROPEIZACE

Harmonizace (sblížování, koordinace, sjednocování) právních předpisů členských států Unie má důležité integrační funkce, zejména:

- je-li předpokladem provádění společných politik Unie (např. jednotná produkční pravidla Společné zemědělské politiky)
- vytváří-li reálnou bázi pro využívání základních svobod vnitřního trhu (např. usnadnění volného pohybu zboží technickou harmonizací)
- eliminuje-li narušování hospodářské soutěže (např. odstraněním některých rozdílů režimů zdanění)
- usnadňuje-li provoz společného justičního prostoru (např. přímým doručováním soudních písemností podle jednotných pravidel).

Do jisté míry lze se sbližováním právních předpisů spojit i funkci prevence proti vzniku rozdílů mezi nimi, které by se mohly objevit při spontánní a nekoordinované odpovědi jednotlivých členských států na „regulační potřebu“ při tvorbě a využívání nových technologií. Ačkoliv nejde o samostatnou politiku, nýbrž jen o soubor nástrojů a postupů ve službách věcných politik Unie, může její včasné a přiměřené nasazení v tomto smyslu mít modernizační účinek pro vnitrostátní úpravy. Přejímání progresivních legislativních řešení, ověřených praxí jiných států a často minimalizujících riziko chybného počátečního nastavení úpravy.[15]

Harmonizací trestního práva lze popsat jako sbližování trestněprávních předpisů členských států. Při harmonizaci nedochází k vytváření jednotného trestněprávního předpisu, nejednalo by se v tom případě o (unifikovaný) předpis. Dochází ale k odstranění překážek jednotlivých trestněprávních předpisů členských zemí. [15]

Pojem **européizace** (evropeizace) je při pouhém přeložení do češtiny synonymem ke slovu poevropštění. Jeho význam a chápání je však mnohem obsáhlejší, a proto je v oblasti trestního práva, na kterou se zaměřuji chápána například takto: *jedná se o soubor*

trestněprávních standardů (hmotněprávních, procesněprávních a vězeňských), které sdílejí státy Evropské unie s cílem lépe čelit náporu trestné činnosti.¹²

Proces europeizace naráží na řadu problémů. Jedná se například o různost právních systémů jednotlivých členských států, dále pak nastává problém při přijetí různých aspektů orgány EU, protože může dojít k omezení národní suverenity členských států.¹³ Národní trestněprávní normy jsou totiž chápány v jednotlivých členských státech jako části národní suverenity.

---

¹² TOMÁŠEK, Michal, et al. *Europeizace trestního práva*. Praha : Linde, 200, s. 13.

¹³ Tamtéž

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 DOPADY EUROPEIZACE NA TRESTNÍ ZÁKONÍK

Po modernizaci trestního zákona volali odborníci již dost dlouho a dočkali se toho v podobě Zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku. Předchozí Trestní zákon byl přijat roku 1961 a v mnohém i přes četné novelizace neodpovídal současné době. Bylo zvoleno takové uspořádání zákoníku, které proporcionalně vystihuje závažnost chráněných zájmů a již samotným uspořádáním jednotlivých hlav, dílů, oddílů i jednotlivých ustanovení ve zvláštní části vyjadřuje pořadí důležitosti chráněných zájmů, podle požadavků dnešní moderní společnosti.

5.1 Nové rozdělení trestných činů

Nově došlo k úpravě pojetí trestného činu, namísto stávající monopartice zavádí bipartici trestných činů, když v ustanovení § 14 *Přečiny a zločiny*¹⁴, dělí trestné činy na přečiny a zločiny. Vzhledem k tomuto členění trestných činů je pojem trestný čin zachován jako nadřazený k přečinům a zločinům. Zločiny se dále dělí na zločiny a zvláště závažné zločiny. Tato změna se promítá i do trestního řízení. U zločinů je vedeno standardní trestní řízení, u přečinů převažují zrychlené formy řízení, odklony a alternativní řešení. Podrobněji o jednotlivých výrazech jsem hovořil v teoretické části této práce.

5.2 Zpřísnění trestů

Nový trestní zákoník zpřísňuje postihy za nejzávažnější trestné činy proti životu a zdraví (*vražda, úmyslné ublížení na zdraví*) a některé trestné činy proti svobodě a proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti (např. *loupež, znásilnění*). Zpřísnění v této oblasti je reakcí na prohlubující se konflikty ve společnosti a nové negativní jevy, jakož i formy trestné činnosti, stoupající brutalitu pachatelů, mezinárodní zločin a závažnost činů. V souvislosti s tím se zvyšuje obecná horní hranice sazby trestu odnětí svobody z 15 na 20

---

¹⁴ Část první, Hlava II, díl 1 : Základy trestní odpovědnosti, 40/2009 Sb., trestní zákoník

let, přičemž výjimečným trestem § 54¹⁵ bude kromě doživotí i trest odnětí svobody od 20 do 30 let (v dřívější právní úpravě to bylo od 15 do 25 let), čímž se tento druh výjimečného trestu více přibližuje trestu doživotnímu.[18]

Přísněji je v současně platném kodexu trestána i recidiva a to zejména u zvláště závažných zločinů mimořádným zvýšením horní hranice trestu.¹⁶

5.3 Nové trestné činy a alternativní tresty

V souvislosti s vývojem společnosti musel také trestní zákoník reagovat a zařadit některé nové trestné činy. Nová skutková podstata trestného činu zabití dopadá na skupiny případů, jenž mají společné to, že pachatel úmyslně jiného usmrtil. Kdo jiného úmyslně usmrtí v silném rozrušení ze strachu, úleku, zmatku nebo jiného omluvitelného hnutí myslí anebo v důsledku předchozího zavrženíhodného jednání poškozeného, bude potrestán za trestný čin zabití nikoli vraždy.¹⁷ Dalším novým trestným činem je nebezpečné pronásledování neboli stalking, který je popsán v § 354 *Nebezpečné pronásledování*¹⁸

Trest domácího vězení

Umožňuje postih pachatele, aniž by musel být vytrhován ze své rodiny a pracovních návyků; přináší také úsporu nákladů na výkon trestu. Trestem domácího vězení¹⁹ se zabývá § 60 *Domácí vězení*. Tento nový trest by měl mimo jiné systémově zaplnit „mezeru“, která vznikne díky nové úpravě trestu obecně prospěšných prací, který už nebude možné ukládat např. pachatelům opakované, zejména majetkové trestné činnosti, a

---

¹⁵ Část první, Hlava V, díl 2, oddíl 4 : Druhy trestů a výjimečný trest, 40/2009 Sb., trestní zákoník

¹⁶ § 59: Mimořádné zvýšení trestu odnětí svobody, 40/2009 Sb., trestní zákoník

¹⁷ § 141: Zabití, 40/2009 Sb., trestní zákoník

¹⁸ Část druhá, Hlava X, díl 1 : Díl 5: Trestné činy narušující soužití lidí, 40/2009 Sb., trestní zákoník

¹⁹ Část první, Hlava V, díl 2, oddíl 4 : Oddíl 5: Ukládání a výkon jednotlivých trestů, 40/2009 Sb., trestní zákoník

u nichž soud zvažuje již uložení nepodmíněného trestu odnětí svobody. Soud může uložit trest domácího vězení v maximální výměře až na dvě léta. Trest spočívá v povinnosti odsouzeného zdržovat se v obydlí ve dnech pracovního klidu a pracovního volna po celý den a v ostatních dnech v době od 20.00 hodin do 05.00 hodin, tuto dobu může soud upravit tak, aby výkon trestu nebránil zaměstnání odsouzeného, potřebné lékařské péči a případně může soud odsouzenému povolit také účast na bohoslužbách i ve dnech pracovního klidu a pracovního volna. Dodržování tohoto trestu bude zajištěno nejprve namátkovou kontrolou prováděnou úředníkem probační a mediační služby (za tímto účelem je odsouzený povinen probačnímu úředníkovi umožnit vstup do místa výkonu trestu), posléze prostřednictvím elektronického monitorovacího systému, tj. tzv. elektronického náramku. Kontrolu výkonu trestu domácího vězení prostřednictvím elektronického monitorovacího systému, který umožňuje detekci pohybu odsouzeného, zajistí probační a mediační služba ve spolupráci s provozovatelem elektronického kontrolního systému. [19]

Trest zákazu vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce

Novým alternativním trestem v modernizovaném trestním zákoníku je zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce § 76 - § 77²⁰. Při výkonu trestu je odsouzený povinen spolupracovat s probačním úředníkem. Tohoto trestu je možno využívat při problémech na sportovních utkáních nebo kulturních akcích. Uložení 10 let.

5.4 Věková hranice trestní odpovědnosti

V původním návrhu trestního kodexu bylo navrženo snížení věku trestní odpovědnosti z 15 na 14 let. Ještě však než tento zákon nabyl účinnosti, došlo k novelizaci a k opětovnému vrácení hranice na 15 let. Snížením této hranice mělo dojít k možnosti trestat přísněji tzv. „dětské zločince“. Ještě před schválením novely bylo navrženo, aby

---

²⁰ tamtéž

trestní odpovědnost jako taková zůstala na čtrnácti letech, ale věk umožňující legální sex se o rok zvýšil. To se nesešlo s úspěchem a tak je hranice odpovědnosti na stejné úrovni, tak jak v předchozím trestním zákonu. V Evropě je však tento trend opačný a to ve smyslu snižování této hranice, jako například na Slovensku, Francii a jiných státech.

6 EUROPEIZACE TRESTNÍHO PRÁVA HMOTNÉHO

6.1 Ochrana práv a svobod v procesu europeizace

Tato oblast je jedna z nejdůležitějších z pohledu občana EU. Ochrana práv a svobod je reprezentována respektováním základních práv a svobod v rámci EU, to vychází ze společných ústavních znaků členských států. Jako strážce ochrany základních práv a svobod slouží Evropský soudní dvůr.

6.1.1 Listina základních práv a svobod

S Lisabonskou smlouvou se stává právně závaznou i Listina základních práv Evropské unie přijatá 7. prosince 2000 v Nice, ve znění upraveném dne 12. prosince 2007. Výjimku z této Listiny mají Velká Británie, Polsko a Česká republika.

Listina stanoví základní práva v těchto šesti hlavách: důstojnost, svoboda, rovnost, solidarita, občanská práva a soudnictví. Dokument obsahuje ustanovení týkající se základních lidských práv, občanských a politických práv. Její součástí jsou také práva ekonomická a sociální, která byla předmětem největších kontroverzí.

6.1.2 Ochrana práv procesních

Zde jsou uvedena základní procesní práva související s trestním řízením, nazývaná v Listině základních práv a svobod EU (Chartě základních práv a svobod) kapitolou *Spravedlnost*:²¹

- právo na účinné odvolací řízení a spravedlivý proces
- presumpce nevinu a právo na obhajobu
- zásada zákonnosti a přiměřenosti trestných činů
- právo nebýt souzen či trestně stíhán dvakrát za stejný trestný čin

---

²¹ Kapitola VI, Charta základních práv a svobod

6.2 Harmonizace organizované trestné činnosti

Jedná se o formu trestné činnosti, na které se podílí více osob. Organizované zločiny páchané zločineckými organizacemi mohou mít složitě rozvětvenou strukturu, jednak osoby, které páchají konečnou trestnou činnost a osoby, které mají například jen jeden úkol. Jako je logistická nebo finanční podpora takovéto organizace. Tato trestná činnost je velice společensky nebezpečná a může jí být zasaženo i více členských států. Mohlo by tedy nastat, že určitá dílčí trestná činnost by mohla být bez sjednocení trestněprávních norem beztrestná. Proto muselo dojít v mnoha členských státech k úpravám trestních norem, aby došlo k naplnění skutkové podstaty postihující účast na zločinecké organizaci.²²

Do trestního práva ČR byl poprvé organizovaný zločin zahrnut novelou trestního zákona č.152/1995 Sb., kterou vznikla nová skutková podstata „účast na zločinném spolčení“.²³

Současně platný trestní zákoník pamatuje na organizovaný zločin také a to v § 361 Účast na organizované zločinecké skupině.²⁴ Část 7 také obsahuje zvláštní ustanovení o účinné lítosti a nově oproti dřívějšímu trestnímu zákonu je upravena i funkce tzv. agenta. Jedná se o policistu plnícího tuto roli s cílem odhalit a dopadnou organizovanou zločinnou skupinu. Rozšiřuje se také druhým odstavcem množství trestních činů spáchaných agentem při práci v organizované skupině, za které nemůže být později trestně stíhán.

6.3 Harmonizace v oblasti terorismu

Terorismus se stal mezinárodním tématem, a proto už nepostačí, když se každá země bude zvláště zabývat otázkou jeho trestnosti a boje proti němu, jak tomu bylo dříve. Je snaha o nalezení vhodných preventivních a represivních opatření. Při spolupráci na tomto tématu v rovině například prevence, často dochází k rozporu s právy jednotlivých občanů, např. u letecké dopravy nebo sledování elektronické komunikace.

---

²² TOMÁŠEK, Michal, et al. *Europeizace trestního práva*. Praha : Linde, 200, s. 219-228.

²³ tamtéž

²⁴ Část druhá, Hlava X, díl 7 : Organizovaná zločinecká skupina, 40/2009 Sb., trestní zákoník

Až po útocích na USA ze dne 11. září 2001, se dala EU do řešení problematiky terorismu na plné obrátky a přijala řadu právních a politických opatření. Často se stávala překážkou na poli globální definice terorismu, která byla důležitá pro harmonizaci při boji proti terorismu. Dne 13. června 2002 došlo k přijetí Rámcového rozhodnutí o boji proti terorismu, kde se v prvním článku nachází definice terorismu. Definice je však brána za velmi širokou a jeví se jako problém z hlediska právní jistoty. Stěžovaly si například nevládní organizace, které se obávají zneužití při potlačování demonstrací odpůrců globalizace.²⁵

Do trestního zákona byl teroristický útok zahrnut novelizací reagující na Rámcové rozhodnutí o boji proti terorismu. Trestní zákoník ČR v současné době vymezuje oblast terorismu také a to v § 311 (Teroristický útok)²⁶.

6.4 Harmonizace v procesu přistěhovalectví

Když dojde k sblížování trestněprávních předpisů v oblasti přistěhovalectví v rámci EU, může vzniknout prostor svobody, bezpečnosti a práva. V evropské rovině byla přijata Směrnice Rady č. 2002/90/ES. Podle článku 1 této směrnice, každý členský stát přijme účinné, odrazující a přiměřené sankce vůči²⁷ :

a) každé osobě, která úmyslně napomůže osobě, která není státním příslušníkem členského státu, vstoupit na území členského státu nebo přejít přes území takového státu v rozporu s právními předpisy dotyčného státu o vstupu nebo přechodu cizinců;

b) každé osobě, která úmyslně za úplatu napomůže osobě, která není státním příslušníkem členského státu, k pobytu na území členského státu v rozporu s právními předpisy dotyčného státu o pobytu cizinců.

---

²⁵ SCHEU, Harald Christian. Právní opatření Evropské unie v boji proti terorismu. In *Europeizace skutkových podstat některých trestných činů*. Praha : Karolinum, 2007. s. 65-86.

²⁶ Část druhá, Hlava IX, díl 1 : Trestné činy proti základům České republiky, cizího státu a mezinárodní organizace, 40/2009 Sb., trestní zákoník

²⁷ HERCZEG, Jiří. K nové koncepci trestního postihu nelegální migrace a přistěhovalectví. In *Europeizace skutkových podstat některých trestných činů*. Praha : Karolinum, 2007. s. 121-129.

V současně platném trestním zákoníku pamatuje na tuto oblast Část druhá, Hlava X a díl 4 nazývaný: Jiná rušení činnosti orgánu veřejné moci. Přesněji pak § 339 (Násilné překročení státní hranice), § 340 (Organizování a umožnění nedovoleného překročení státní hranice), nově také § 341 (Napomáhání k neoprávněnému pobytu na území republiky) a § 343 (Porušení předpisů o mezinárodních letech)²⁸

6.5 Harmonizace v oblasti nelegálního obchodu s drogami

Ruku v ruce se vznikem Evropské unie a Schengenského prostoru jako takového, čili volného pohybu osob a zboží dochází k rozmachu i nelegální přeshraniční trestné činnosti. Jednou z takových činností je i nelegální obchod s drogami a jejich výroba a pěstování. V rámci EU byla přijata protidrogová strategie 22. listopadu 2004 na roky 2005-2012. V této strategii byly určeny dva cíle a to, že EU usiluje o dosažení vysoké úrovně ochrany zdraví tím, že usiluje o prevenci a snížení užívání a závislosti na drogách. Dále pak že EU a členské státy přijmou opatření proti výrobě a obchodování s drogami. Podrobněji se drogové trestné činnosti týká rámcové rozhodnutí Rady 2004/757/SVV, kterým se stanoví minimální ustanovení týkající se znaků skutkových podstat trestných činů a sankcí v oblasti nedovoleného obchodu s drogami.²⁹

V článku 2 tohoto rozhodnutí se říká, že: Členské státy přijmou nezbytná opatření, aby dále uvedené úmyslné jednání, je-li protiprávní, bylo trestné:

- a) výroba, zhotovování, extrahování, příprava, nabízení, nabízení za účelem prodeje, šíření, prodej, dodávání za jakýchkoliv podmínek, překupnictví, zasilání, tranzitní přeprava, převážení, dovoz nebo vývoz drog;
- b) pěstování opiového máku, keřů koky nebo rostlin cannabis;
- c) držení nebo nákup drog za účelem některých činností uvedených pod písmenem a);

---

²⁸ Část druhá, Hlava X, díl 4 : Jiná rušení činnosti orgánů veřejné moci, 40/2009 Sb., trestní zákoník

²⁹ KLOUČKOVÁ, Světlana. Europizace postihu nelegálního obchodu s drogami. In *Europizace skutkových podstat některých trestných činů*. Praha : Karolinum, 2007. s. 87-105.

d) zhotovování, převážení nebo šíření prekurzorů (výchozích látek), pokud je známo, že jsou určeny k použití při nedovolené výrobě nebo zhotovení drog.

Platný trestní zákoník se zabývá oblastí drog v Hlavě VII: Trestné činy obecně nebezpečné. Přesněji pak v §283 - §287³⁰, kde se zabývá: „Nedovolenou výrobou a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy, Přechováváním omamné a psychotropní látky a jedu, Nedovoleným pěstováním rostlin obsahujících omamnou nebo psychotropní látku, Výrobou a držením předmětu k nedovolené výrobě omamné a psychotropní látky a jedu, Šířením toxikomanie.“

6.6 Europeizace trestního řádu v oblasti podvodu a korupce

Komise a orgány jednotlivých členských států společně odpovídají za ochranu prostředků EU. Členské státy mohou oznamovat veškerá podezření na nesrovnalosti v oblasti ochrany finančních zájmů EU. Jde o ochranu peněz daňových poplatníků a tak musí být vynaloženo veškeré úsilí na boj proti podvodu nebo korupci. Za výsledek europeizace v oblasti ochrany finančních zájmů EU se stala Úmluva o ochraně finančních zájmů Evropských společenství z 26. července 1995. Cílem této úmluvy bylo umožnění trestního stíhání podvodů. V soukromoprávní oblasti korupce nejdříve přijala dne 22. prosince 1998 Rada EU Společnou akci o korupci v soukromém sektoru, která byla posléze nahrazena Rámcovým rozhodnutím Rady č. 2003/568/SVV o boji proti korupci v soukromém sektoru.³¹

Trestní zákoník ustanovuje trestný čin **podvodu** § 209. Oproti starému trestnímu zákonu došlo k rozšíření skutkových podstat. Podobné rozšíření zaznamenaly také specifické druhy podvodu a to **pojistný podvod** § 210 a **úvěrový podvod** § 211. Navíc ještě přibyl třetí zvláštní typ podvodu a to **dotáčnický podvod** § 212. Smyslem tohoto ustanovení je postihnout podvodnou trestnou činnost související s poskytováním dotací,

---

³⁰ Část druhá, Hlava VII, díl 1 : Trestné činy obecně ohrožující, 40/2009 Sb., trestní zákoník

³¹ FENYK, Jaroslav. Podvod, poškozující společné zájmy ES a členských států; vývoj, vymezení, prevence a postih tohoto druhu kriminality. In *Europeizace skutkových podstat některých trestných činů*. Praha : Karolinum, 2007. s. 43-64.

subvencí, finančních výpomocí, či příspěvků.³² V § 260 je pak v souladu s Úmluvou vymezen trestný čin *poškození finančních zájmů Evropských společenství*, který postihuje podvodné jednání v souvislosti s příjmy nebo výdaji souhrnného rozpočtu Evropských společenství nebo rozpočtů spravovaných Evropskými společenstvími nebo jejich jménem.³³

Korupcí se v trestním zákoníku zabývá §331 - §334.³⁴ Podrobněji jednotlivé paragrafy popisují: **Přijetí úplatku, Podplácení, Nepřímé úplatkářství a Společná ustanovení.**

6.6.1 Evropský úřad pro potírání podvodů

Evropské instituce mají s ohledem na daňové poplatníky povinnost garantovat co nejlepší využití jejich peněz a zejména bojovat co nejefektivněji s podvody. Za účelem zintenzivnění těchto aktivit vytvořily v roce 1999 instituce Společenství Evropský úřad pro boj proti podvodům (známý pod zkratkou OLAF). Učinily také veškerá opatření pro zajištění jeho vyšetřovací nezávislosti. Jedná se sice o orgán pouze administrativního typu, bez pravomocí v trestněprávní oblasti, ale napomáhá si navazováním formálních i neformálních dohod s různými justičními institucemi, jako je např. Eurojust.³⁵

---

³² Část druhá, Hlava V : Trestné činy proti majetku, 40/2009 Sb., trestní zákoník

³³ Část druhá, Hlava VI, Díl 3. : Trestné činy proti závazným pravidlům tržní ekonomiky a oběhu zboží ve styku s cizinou, 40/2009 Sb., trestní zákoník

³⁴ Část druhá, Hlava X, Díl 3. : Úplatkářství, 40/2009 Sb., trestní zákoník

³⁵ FENYK, Jaroslav. Podvod, poškozující společné zájmy ES a členských států; vývoj, vymezení, prevence a postih tohoto druhu kriminality. In *Europeizace skutkových podstat některých trestných činů*. Praha : Karolinum, 2007. s. 52-54.

OLAF vykonává tyto činnosti:

- Vnější správní vyšetřování
- Vnitřní správní vyšetřování
- Pomoc a koordinace ve vztahu k členskými státy
- Rozvíjení koncepce boje proti podvodům
- Popřípadě další operativní činnosti

6.7 Europeizace v oblasti kybernetické kriminality

V současné době, která je reprezentována rychlým vývojem elektroniky a informačních technologií vůbec, si nelze představit, že by se o tuto oblast nezajímali ti, kteří by chtěli naše údaje a data využít ve vlastní prospěch a způsobit nám tím nějakou újmu. Úmluva Rady Evropy o kybernetické kriminalitě z 23. listopadu 2001 vstoupila v platnost 1. července 2004. Jde o první úmluvu týkající se potírání zločinů prostřednictvím internetu a jiných elektronických informačních sítí.

Náš trestní zákoník řeší hned několik podob kybernetické kriminality a to z pohledu neoprávněného přístupu do počítačů nebo počítačových systémů (hacking), zabývá se tím §230 *Neoprávněný přístup k počítačovému systému a nosiči informací*. § 231 *Opatření a přechovávání přístupového zařízení a hesla k počítačovému systému a jiných takových dat* se zabývá průnikem nebo pozměněním dat přes zařízení, které to umožňuje a to jak hardwarem, softwarem nebo postupem. Dalším zákonem zabývající se počítačovou kriminalitou je § 232 *Poškození záznamu v počítačovém systému a na nosiči informací a zásah do vybavení počítače z nedbalosti*³⁶

---

³⁶ Část druhá, Hlava V: Trestné činy proti majetku, 40/2009 Sb., trestní zákoník

Další oblastí je odposlech dat, jako například elektronické pošty § 182 *Porušení tajemství dopravovaných zpráv*³⁷

Do kategorie kybernetické kriminality lze zařadit i dětskou pornografii, na kterou pamatuje §191 - §192³⁸, přesněji jako *Šíření pornografie* a *Výroba a jiné nakládání s dětskou pornografií*. Nově se oproti dříve platným trestním zákonům trestá nejenom výroba a distribuce, ale také držení dětské pornografie.

---

³⁷ Část druhá, Hlava II, Díl 2: Trestné činy proti právům na ochranu osobnosti, soukromí a listovního tajemství, 40/2009 Sb., trestní zákoník

³⁸ Část druhá, Hlava III: Trestné činy proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti, 40/2009 Sb., trestní zákoník

7 EUROPEIZACE TRESTNÍHO PRÁVA PROCESNÍHO

Organizovaný zločin a nelegální migrace neznají hranice. A při absenci kontrol je nutné, aby všechny příslušné orgány států schengenského prostoru intenzivně spolupracovaly. Kromě výměny informací patří mezi oblasti vzájemné spolupráce např. radiová komunikace, vytváření společných policejních pracovišť, vysílání styčných úředníků do jiných států nebo přeshraniční sledování a pronásledování.

7.1 Policejní a justiční spolupráce

Policejní a soudní spolupráce v trestních věcech byl takzvaný třetí pilíř Evropské unie, zaměřující se na justiční spolupráci mezi členskými státy Evropské unie. Do systému evropského práva byl zaveden Maastrichtskou a Amsterodamskou smlouvou, do té doby měly podobné formy spolupráce v rámci Evropského společenství charakter standardních mezinárodních smluv. Rozhodnutí byla přijímána Radou Evropské unie na základě jednomyslnosti. [9] Jde hlavně o potíráním organizované i neorganizované trestné činnosti, zejména terorismu, obchodu s lidmi, drogami, zbraněmi, korupce,...

V současné době platí Lisabonská smlouva a ta přinesla zásadní změny pro unijní právní řád i tradiční třípilířovou strukturu. Téměř všechny politiky z oblasti justice a vnitra se přesunuly z prakticky neexistujícího třetího (samostatného) do jediného (komunitárního) prostoru. *Prostor svobody, bezpečnosti a práva* byl posílen; kromě dosavadních politik (volný pohyb osob, azyl, kontrola na vnějších hranicích, policejní a celní spolupráce, boj s trestnou činností) zahrnuje na stejné úrovni také spolupráci mezi policejními, justičními a celními orgány členských států. V rámci Unie tak budou jednotně uplatňovány zákony jak pro občany, přistěhovalce a návštěvníky EU, tak pro pachatele trestných činů.[10]

Při přesunu policejní a justiční spolupráce ve věcech trestních z mezivládní do komunitární formy znamená rozsáhlé změny ve schvalovacích procedurách. Dochází k posunu od stávajícího jednomyslného hlasování v Radě k hlasování kvalifikovanou většinou v řádném legislativním postupu, tj. za spolurozhodování Evropského parlamentu. [10]

7.1.1 Europol

Jedná se o Evropský policejní úřad, který vznikl zkrácením slov (*European Police Office*). Úmluva zakládající Europol byla podepsána v červenci 1995, v platnost vstoupila 1. října 1998, plně funkční však začala být až od 1. července 1999. Europol převzal úkoly protidrogové jednotky, např. boj proti obchodu s drogami, tajným přistěhovaleckým sítím, pašování automobilů, praní peněz a obchodu s lidskými bytostmi.

Rozšíření úkolů Europolu má na svědomí Amsterodamská smlouva, a to o: koordinaci a implementaci určitých vyšetřování, prováděných orgány členských států, vývoj specializovaných expertíz, které by pomohly členským státům v jejich boji s organizovaným zločinem, a rozvoj kontaktů se státními zástupci a s vyšetřovateli, kteří se specializují na boj proti organizovanému zločinu.

Další rozšíření pravomocí došlo při přijetí Lisabonské smlouvy a to ve smyslu koordinaci, organizaci a provádění vyšetřování a operativních akcí, vedených společně s příslušnými orgány členských států nebo v rámci společných vyšetřovacích týmů, případně ve spojení s Eurojustem.[10]

Obecně o Europolu

Jedná se o agenturu patřící pod Evropskou unii, zabývající se sektorem prosazování práva. Sídlí v nizozemském Haagu a má víc jak 620 zaměstnanců. Úzce spolupracuje s orgány prosazující právo všech členů EU a dalších zemí, jako je například USA, Austrálie a Kanada. Zaměstnanci Europolu nemají pravomoc zatýkat a tak mají za úkol hlavně shromažďovat, analyzovat, šířit informace a koordinovat operace.[11]

Jádrem činnosti Europolu je analýza trestné činnosti, zaměstnává nejkvalifikovanější analytiky v EU, a proto se denně podílí na vyšetřování mnoha trestných činů v členských státech EU. Každoročně se Europol zabývá více než 9000 případy. [11]

Europol pracuje s nejmodernějšími technologiemi, jako jsou špičkové databáze a komunikační kanály. Klade i velký důraz na ochranu osobních údajů, protože pracuje hlavně s informacemi. Jak říká [11]: „Každoročně se Europol zabývá nejrůznějšími oblastmi trestné činnosti a terorismu. Naše hlavní priority jsou však relativně stabilní a týkají se skupin mezinárodního zločinu a terorismu. V průběhu let jsme získali velké

zkušenosti v oblasti boje proti obchodování s drogami, proti sítím pachatelů zprostředkovávajících nedovolené přistěhovalectví a obchod s lidmi, nezákonnému obchodování s vozidly, počítačové trestné činnosti, praní špinavých peněz a padělání peněz. Europol je hlavním evropským úřadem pro boj v oblasti padělání eura.“

7.1.2 Eurojust

Eurojust se používá pro označení Evropské jednotky pro soudní spolupráci. Jedná se o samostatnou organizace sdružující členské státy EU. Rada EU podporuje spolupráci prostřednictvím Eurojustu tím, že mu umožňuje přispívat k dobré koordinaci mezi orgány členských států Unie činných v trestním řízení, podporuje pomoc poskytovanou Eurojustem při vyšetřování závažné přeshraniční trestné činnosti, zejména v případech organizované trestné činnosti, zvláště s ohledem na rozbory provedené Europolem, usnadňuje úzkou spolupráci Eurojustu s Evropskou soudní sítí zejména proto, aby byl usnadněn výkon dožádání a žádostí o vydání či předání. EUROJUST byl zřízen rozhodnutím Rady z 28. února 2002, které nabylo účinnosti 6. března téhož roku. Rozhodnutí o zřízení Eurojustu vymezuje obecná a minimální pravidla, která musí být respektována členskými státy Unie.[12]

Eurojust se skládá ze zástupců členských států. Za každý členský stát je zde jeden zástupce z řad státních zástupců, soudců nebo policistů s rovnocennými pravomocemi. Národní členové jsou součástí vnitrostátního justičního systému a při vykonávání úkolu v Eurojustu se řídí právním předpisy svého státu. Všichni národní členové tvoří Kolegium, jedná se o unijní orgán rozhodující většinovým hlasováním.³⁹

---

³⁹ TOMÁŠEK, Michal, et al. *Europeizace trestního práva*. Praha : Linde, 2009. Evropská justiční spolupráce v rámci Eurojustu, s. 376-377.

Eurojust je zmocněn jednat prostřednictvím svých národních členů nebo prostřednictvím svého kolegia zvláště takto [12]:

1. v odůvodněných případech může v rámci svého zmocnění požádat příslušné orgány dotčených členských států Unie, aby
  - zahájily vyšetřování nebo stíhání určitých činů,
  - souhlasily s tím, že jeden z nich je lépe schopen vést vyšetřování nebo stíhání určitých činů,
  - koordinovaly svou činnost s příslušnými orgány dotčených členských států,
  - na základě příslušných mechanismů spolupráce sestavily společný vyšetřovací tým,
  - poskytly Eurojustu jakékoliv informace nezbytné k vykonávání jeho úkolů,
2. zajistí, aby se příslušné orgány členských států navzájem informovaly o vyšetřování a stíhání, o kterém byl, zpraven, a které má dopad na úrovni Unie nebo by mohlo mít dopad na jiné než přímo dotčené členské státy,
3. na žádost příslušných orgánů členských států těmto pomáhá při zajišťování co nejlepší koordinace vyšetřování a stíhání,
4. napomáhá ke zlepšování spolupráce příslušných orgánů členských států, zejména na základě analýz Europolu,
5. spolupracuje a radí se s Evropskou soudní sítí, přičemž mj. využívá její databázi dokumentů a přispívá k jejímu zdokonalování,
6. může pomáhat Europolu, zejména poskytovat mu stanoviska na základě jím provedených analýz,
7. může ve stanovených případech zajišťovat logistickou podporu, která může zahrnovat mj. překladatelskou, tlumočnickou a organizační pomoc při koordinačních schůzkách,
8. prostřednictvím svých národních členů může v případě potřeby Eurojust předávat žádosti o soudní pomoc týkající se vedeného vyšetřování nebo stíhání.

Lisabonská smlouva rovněž umožňuje, aby Rada jednomyslně se souhlasem Evropského parlamentu rozhodla, že z Eurojustu bude vytvořen Úřad evropského veřejného žalobce, který bude příslušný, případně ve spojení s Europolem, k vyšetřování, stíhání a předvádění před soud pachatelů a spolupachatelů trestných činů poškozujících nebo ohrožujících finanční zájmy Unie. [10]

Úřad evropského veřejného žalobce by podle *Corpus Juris*⁴⁰ měl být orgánem Evropských společenství, odpovědným za vyšetřování, trestní stíhání, podání obžaloby, zastupování obžaloby v hlavním líčení a výkon rozsudků týkajících se taxativně definovaných trestných činů proti financím Evropských společenství. Měl by být orgánem nezávislým jak na národních orgánech, tak na orgánech Společenství. Úřad evropského veřejného žalobce je podle *Corpus Juris* personálně tvořen ředitelem Úřadu evropského veřejného žalobce, jehož úřad by sídlil v Bruselu a dále z Evropských delegovaných veřejných žalobců, jejichž úřady by byly zřízeny v hlavních městech členských států, nebo v jakémkoli jiném městě, kde zasedá příslušný národní soud.⁴¹

Po dlouholetém připomínkování *Corpus Juris* v členských státech byla kolektivem autorů (doplněném o některé další odborníky) vypracována tzv. Florentská verze (výsledek jednání v italské Florencii v r. 1999), označovaná jako *Corpus Juris 2000*⁴².

---

⁴⁰ Dle M. Tomáška: **Corpus Juris** byl trestněprávní studie, zpracovaná dle požadavků Komise a Parlamentu skupinou nezávislých expertů, založená na kombinaci horizontálního a vertikálního principu. Obsahoval návod pro harmonizaci trestního práva hmotného v oblasti trestněprávní ochrany finančních zájmů Evropských společenství a základních procesních pravidel v zemích Evropské unie.

⁴¹ TOMÁŠEK, Michal, et al. *Europeizace trestního práva*. Praha : Linde, 2009. Evropská justiční spolupráce v rámci Eurojustu, s. 405-423.

⁴² tamtéž

Corpus Juris 2000 se zabýval následujícími koncepčními otázkami:

- Jaká je úloha trestního práva hmotného a procesního v rámci evropské integrace?
- Které evropské zájmy jsou hodné ochrany trestního práva?
- Jak má být taková ochrana organizována?
- Jak má být zajištěna její účinnost v rámci evropského právního prostoru

7.1.3 Evropský zatýkací rozkaz

Nahrazení formálního extradičního (vydávacího) řízení zjednodušeným předáváním osob mezi členskými státy EU byla velmi aktuální, zejména po útocích 11. září 2001. Evropský zatýkací rozkaz (angl. *European Arrest Warrant*) se opírá o Rámcové rozhodnutí o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi jednotlivými členskými státy přijaté Radou EU dne 13. června 2002. Jeho povinné přijetí bylo stanoveno od 1. ledna 2004, ale řada členských států se rozhodla začít je uplatňovat už v roce 2003.⁴³

Evropský zatýkací rozkaz představuje zásadní změnu ve spolupráci justičních orgánů členských států Unie při předávání pachatelů. EZR spočívá na principu vzájemného uznávání soudních rozhodnutí v trestních věcech. Jedná se především o důvěru ve strukturu a fungování justičních systémů členských států a schopnost všech členských států zajistit spravedlivý proces.⁴⁴

Podstatou je předávání odsouzených či podezřelých osob za účelem trestního stíhání nebo k výkonu soudních rozsudků ve věcech trestních. Díky tomuto tak o předání rozhoduje soud, čímž odpadá role jiných administrativních orgánů ve fázi vydávacího

---

⁴³ HERCZEG, Jiří. Evropský zatýkací rozkaz. In *Vybrané Projekt evropského veřejného žalobce*. Praha : Karolinum, 2008. s. 87.

⁴⁴ HERCZEG, Jiří. Evropský zatýkací rozkaz. In *Vybrané otázky europeizace trestního procesu*. Praha : Karolinum, 2008. s. 88.

řízení. Systém funguje tak, že soudní rozhodnutí členského státu Unie váže jiný stát Unie, aby zatkl a předal hledanou osobu. Členské státy pak mají povinnost vykonat tento zatykač.

Podmínkou předání je zásada oboustranné trestnosti. Jedná se o to, aby jednání, pro které má být předání uskutečněno, bylo trestné jak v dožadujícím, tak dožadovaném státě. Dále pak EZR lze vydat jen v případě trestního jednání za které ve vystavujícím státu hrozí trest odnětí osobní svobody nebo ochranným opatřením spojeným s odnětím osobní svobody s horní hranicí sazby nejméně 12 měsíců. Oboustrannou trestnost skutku není nutné prokazovat za podmínky, že v členském státu, který EZR vydal, hrozí za tento skutek trest odnětí osobní svobody s horní hranicí nejméně 3 roky a to v této trestné činnosti⁴⁵: *účast na zločinném spolčení, terorismus, obchod s lidmi, pohlavní vykořisťování dětí a dětská pornografie, nedovolený obchod s omamnými a psychotropními látkami, nedovolený obchod se zbraněmi, střelivem a výbušninami, korupce, podvody včetně podvodů postihujících zájmy Evropských finančních záležitostí, legalizace výnosů z trestné činnosti, padělání měny včetně eura, počítačová trestná činnost, trestné činy proti životnímu prostředí, včetně nedovoleného obchodu s ohroženými druhy živočichů a ohroženými druhy a odrůdami rostlin, napomáhání při nedovoleném překročení státní hranice a nedovoleném pobytu, vražda a těžké ublížení na zdraví, nedovolený obchod s lidskými orgány a tkáněmi, únos, omezování osobní svobody a brání rukojmí, rasismus a xenofobie, organizovaná nebo ozbrojená loupež, nedovolený obchod s kulturními statky, včetně starožitností a uměleckých děl, podvod, vydírání a vymáhání peněz za ochranu, výroba padělků a nedovolených napodobenin, padělání veřejných listin a obchodování s nimi, padělání platebních prostředků, nedovolený obchod s hormonálními látkami a jinými prostředky na podporu růstu, nedovolený obchod s jadernými a radioaktivními materiály, obchod s odcizenými vozidly, znásilnění, žhářství, trestné činy spadající do příslušnosti Mezinárodního trestního soudu, únos letadla nebo plavidla, sabotáž.*

Zároveň jsou však stanoveny důvody pro odmítnutí takového EZR jako je např. amnestie, věk osoby nebo pokud už osoba byla za tento trestný čin pravomocně odsouzena.

---

⁴⁵ HERCZEG, Jiří. Evropský zatykačí rozkaz. In *Vybrané otázky europeizace trestního procesu*. Praha : Karolinum, 2008. s. 90-91.

EZR má však i značný dopad na ústavní rovinu, neboť se jedná o povinnost státu předávat své vlastní občany do jiného státu Unie, čímž se např. u ČR dostává do rozporu s čl. 14 (4) Listiny základních práv a svobod. Tato problematika se dostala i před Ústavní soud. Navrhovatelé tvrdili, že přijetí EZR vede k rozporu s podstatnými náležitostmi demokratického právního státu. A Ústavní soud rozhodl takto⁴⁶: „*občan předaný k trestnímu řízení do členského státu EU zůstává i v době trvání tohoto řízení pod ochranou českého státu. Evropský zatýkací rozkaz umožňuje toliko časově omezené předání občana k jeho stíhání v členském státě EU pro konkrétně vymezený skutek, přičemž po skončení tohoto řízení mu nic nebrání vrátit se zpět na území České republiky. Občan má právo se bránit proti opatřením orgánů činných v trestním řízení při předání podle evropského zatýkacího rozkazu opravnými prostředky, nevyjímaje z toho ani případnou ústavní stížnost.*“

7.1.4 Schengenský informační systém

SIS je společný informační systém členských států Schengenské úmluvy, který umožňuje kompetentním úřadům v členských státech získávat na základě automatických dotazovacích postupů varování týkající se sledovaných osob a předmětů. Primárním účelem tohoto systému je umožňovat orgánům určeným členskými státy automatický přístup k záznamům o osobách a věcech při hraničních, policejních a celních kontrolách, pro potřeby vydávání víz a povolení k pobytu. Obecným cílem systému je přispívat k udržování veřejného pořádku a bezpečnosti na území smluvních stran. SIS slouží pro podporu při policejní nebo soudní spolupráci.[5]

V SIS můžeme zjistit informace o osobách se zákazem pobytu nebo osobách pohřešovaných nebo podezřelých ze závažných trestných činů, dále obsahuje katalog odcizených motorových vozidel, karavanů, registračních značek, zbraní nebo bankovek. Tento katalog eviduje věci za účelem jejich zadržení nebo získání důkazních materiálů.

---

⁴⁶ HERCZEG, Jiří. Evropský zatýkací rozkaz. In *Vybrané otázky europeizace trestního procesu*. Praha : Karolinum, 2008. s. 94-95.

Hlavní přínos SIS spočívá zejména v:

- přístupu k relevantním datům všech států schengenského prostoru
- zrychlení a větší efektivitě výměny informací
- zvýšení úspěšnosti při pátrání po osobách/věcech vedených v SIS
- zrychlení procesu předávání osob na základě evropského zatýkacího rozkazu

První systém se nazýval SIS I a počítal se zapojením maximálně 18. států, nepočítalo se, že se schengenský prostor začne tak rychle rozrůstat a kapacita SIS I se stane nedostačující. Proto se v roce 2002 začalo uvažovat o vytvoření SIS II a jeho dokončení se plánovalo na rok 2006. Ani v současné době však SIS II není dokončen, protože zde došlo k problémům po technické a finanční stránce. V současné době funguje modifikace SISone4all, kterou používá i ČR a čeká se na dokončení SIS II, které je plánované na konec roku 2011. Nový systém by měl rozšířit funkce o fotografie a biometrické údaje, takže už se nebude jednat jen o textový informační systém. [5]

8 VLASTNÍ NÁVRH A POHLED NA EUREPEIZACI

Proces sjednocování EU je podle mého názoru krok správným směrem, protože všechny členské státy společně můžou lépe odolávat nejrůznějším problémům, než kdyby každý stát se staral jen sám o sebe. Výhodou může být vyšší hospodářská konkurenceschopnost vůči USA, Číně nebo jinému ekonomicky vyspělému státu. Dále pak rychlejší rozvoj celé společnosti, protože EU hospodaří s větším balíkem peněz než jednotlivé státy samostatně. Neposlední výhodou je i vyšší bezpečnost a více možností například v oblasti volných pracovních míst. Dříve docházelo ke sjednocování za pomoci síly, naštěstí při současném sjednocování se bojuje pouze na politické scéně, a proto k tomu dochází v demokratickém duchu.

8.1 Euroústava

Ratifikovat jakýkoli dokument v jednotlivých členských státech EU je velice zdoluhavá a obtížná činnost. Tímto procesem neprošla ani Smlouva o ústavě pro Evropu. Každý členský stát, který předsedá EU, se snaží obnovit jednání o evropské ústavě. Nová smlouva o ústavě EU bude muset být jiná, než ta, kterou Francouzi a Nizozemci odmítli. Do budoucna si myslím, že dojde k nalezení takové smlouvy a Evropa ji přijme. Až se tak stane, začne Evropská unie fungovat v „postatě“ jako jeden státní celek, ale k tomu vede ještě dlouhá cesta, protože Evropa je politicky, hospodářsky a kulturně velice rozmanitá.

8.2 Budoucnost europeizace trestního práva

Evropská trestněprávní politika je zajisté velice důležitou oblastí v dnešním světě a často je poznamenávána aktuálními problémy. Myslím, že bude docházet k čím dál větší spolupráci v oblasti policejní a soudní. Aby byly rozdíly mezi jednotlivými členskými zeměmi co nejmenší a došlo tak, k pomyslnému táhnutí za jeden provaz v odhalování nejrůznější protiprávní činnosti a jejího trestání. Měla by být snaha v tomto překonat i hranice Evropy, protože by se nemělo stávat, aby se zločinci stali v jiných státech beztrestnými a mohli zde svobodně žít. Měla by být snaha také větší ochrany práv jednotlivců jako je ochrana osobních údajů.

Jak už bylo zde v práci řečeno, oblast trestního práva je chápána jako základní prvek každého státu a jejím sjednocováním by mohlo dojít k omezení určitých práv tohoto státu.

Však nebojme se toho, je jednodušší přijímat europeizované zákony, protože víme, že tento zákon již nějaký čas platil v jiném členském státě. Přijmeme-li takovýto zákon, odpadnou nám počáteční problémy se zavedením nového zákona a zbytečné novelizace.

Do budoucna by se mohla znovu začít řešit i otázka snížení věku trestní odpovědnosti, po vzoru většiny států EU. V dnešní jsou už děti vyspělejší, tak si myslím, že snížení hranice trestní odpovědnosti o rok, by nemuselo být na škodu. Mnoho pachatelů mladších 15 let spoléhá při konání trestných činů právě na to, že nebudou trestně stíháni.

8.3 Nový trestní řád České republiky

Do současné doby nemá ČR nový trestní řád a tak je platný již mnohokrát novelizovaný zákona č. 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním. Proč by nemohlo dojít, stejně jako v případě trestního zákoníku, k europeizaci tohoto trestního řádu.

Nový trestní řád by mohl zkvalitnit soudní řízení a lépe ochránit oběti trestných činů. Určitě by pomohlo zkrácení jednotlivých trestních řízení, protože v současnosti narůstá množství některých trestných činů. Některé trestné činy by podle mohly jít vyřešit bez zdoluhavých soudních jednání. Pokud by například došlo k přiznání obžalovaného, mohl by si sám navrhnout trest a pokud by s tímto trestem souhlasil i soud došlo by okamžitě ke schválení trestu. Tyto body navrhoval i návrh trestního řádu z roku 2007, který však nebyl schválen.

Doufejme, že brzy dojde k nalezení shody nad některým novým trestním řádem a tím se tak oprostíme od 40 let starého.

ZÁVĚR

Jelikož je stále větší snaha vytvořit otevřený prostor v rámci členských států EU pro všechny občany této unie, jde ruku v ruce s tím i úprava právních norem v každé členské zemi EU. Já se v této práci zaměřuji na jednu z těchto oblastí práva a to trestní právo. Úpravou je, jak bylo uvedeno v této diplomové práci, myšlenka sjednocení těchto trestních práv ve smyslu europeizace a harmonizace. Na proces europeizace trestního práva jsem pohlížel ve dvou rovinách. Jednak v rovině trestního práva hmotného a rovině trestního práva procesního.

Harmonizace trestných činů je zaměřena v rámci EU na oblasti, které si to nejvíce žádají, jako je terorismus, přistěhovalectví, organizovaný zločin a jiné. Výsledkem europeizace trestního práva hmotného je např. zpracování nového trestního zákoníku České republiky, který přináší mnoho změn oproti předchozímu. Jeho forma ukazuje, jak se přibližují jednotlivé trestní předpisy členských států EU. Zahrnuje nové skutkové podstaty a zpřísňuje tresty tak, jak si to žádají nejruznější směrnice EU.

Trestní právo procesní a jeho europeizace je potřebná z důvodu, že prakticky přestaly existovat hranice mezi státy schengenské dohody a proto je větší prostor pro páchaní trestných činů. Vzhledem k tomu muselo dojít mezi členskými zeměmi k policejní spolupráci. Jde o vyměňování informací, komunikaci, pomoci a zřizování společných pracoven policie mezi členskými státy nebo vznik nové složky pod záštitou EU, Europolu a společného Schengenského informačního systému. Neméně důležitá je justiční spolupráce, která je založena především na uznávání soudních rozhodnutí mezi státy a důvěře v soudní systém těchto států. Vzhledem k justiční spolupráci mohla vzniknout i forma jednoduššího předávání osob pomocí Evropského zatýkácího rozkazu.

Vztah trestního práva a volného pohybu zboží, osob, služeb a kapitálu, popisují jednak teoreticky, ve smyslu vymezení podmínek, za kterých můžeme mluvit o volném pohybu v rámci států schengenské dohody. Tak v praktické rovině, kdy jsem se v diplomové práci zaměřil na sjednocování trestněprávních předpisů.

Osobně myslím, že sjednocování řádů v rámci EU má smysl, aby nedošlo k cestování za zločinem do jiné země. Je ovšem otázka co může europeizace trestních práv způsobit v budoucnu.

ZÁVĚR V ANGLIČTINĚ

There is intensive effort to create wide open area within the member states of the European Union for all citizens and it must be accompanied by adjustments of law in every member state. In this thesis I focus on one field of law and that is criminal law. As it was stated in the thesis the adjustment means unification of the criminal laws within the framework of Europeanization and harmonisation. I dealt with the process of Europeanization on two levels – on the level of criminal procedure and on the level of substantive criminal law.

Harmonisation of the criminal acts within the EU focuses on the fields where it is most needed. These fields are terrorism, immigration, organized crime etc. One result of the Europeanization of the substantive criminal law is e.g. formulation of the new criminal code of the Czech Republic, which establishes many changes. Its form shows how the particular criminal codes of the member states are approaching each other. It includes new criminal acts and stricter punishments according to directives of the EU.

Criminal procedure and its Europeanization are needed because the boundaries between the states of the Schengen Agreement ceased to exist and therefore there is a bigger space for criminal activities. This led to police cooperation between the member states. The cooperation includes exchange of information, communication, help and establishment of common workplaces or foundation of the new law enforcement agency Europol and of the Schengen Information System. Judicial cooperation is no less important. It is based on mutual recognition of judicial verdicts and on confidence in judicial systems of these states. Thanks to judicial cooperation extradition based on the European Arrest Warrant is much easier.

Connection between the criminal law and free movement of people, goods, services and capital is described both theoretically and practically. Theoretically I described conditions of free movement within the states of the Schengen Agreement. I focused practically on the process of unification of criminal code's acts.

From my point of view it is important to unify criminal codes within the EU because it would stop travelling abroad to commit crimes. However the question of future consequences of Europeanization of criminal laws remains.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
- [2] Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád
- [3] W3C. *Europa.eu* [online]. 1999 [cit. 2011-04-23]. E-european justice. Dostupné z WWW: <https://e-justice.europa.eu/contentPresentation.do?idTaxonomy=6&plang=cs&vmac=n3sBSgOOVzcJQ_2qk0kOaWDXGdZz9g_nwJtNANkyltjydXa9_9PsmjGSwwTfk0yPi_0cLoBJKSUBSiYw9sXJvkAAAEQsAAAJ1>.
- [4] MCKEE, J-Y. Systémy trestní justice v Evropě a Severní Americe : Francie. In [online]. I.T.C. Jan Žižka. Praha : [s.n.], 2003 [cit. 2011-04-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.ok.cz/iksp/docs/287.pdf>>.
- [5] *Euroskop.cz : Postupné zavádění schengenských standardů* [online]. © 2005-11 [cit. 2011-04-20]. Schengen a ČR. Dostupné z WWW: <<http://www.euroskop.cz/8751/13333/clanek/postupne-zavadeni-schengenskych-standardu/>>.
- [6] *Euroskop.cz : Postupné zavádění schengenských standardů* [online]. © 2005-11 [cit. 2011-04-20]. Schengen a ČR. Dostupné z WWW: <www.euroskop.cz/gallery/39/11765-090101_schengen_eckv.doc>.
- [7] Soubor:SchengenAgreement map.png. In *Wikipedia : the free encyclopedia* [online]. St. Petersburg (Florida) : Wikipedia Foundation, [cit. 2011-05-24]. Dostupné z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:SchengenAgreement_map.png>.
- [8] *Euroskop.cz : Schengenská spolupráce* [online]. © 2005-11 [cit. 2011-04-20]. Schengen a ČR. Dostupné z WWW: <<http://www.euroskop.cz/302/sekce/oblasti-schengenske-spoluprace/>>.
- [9] *Evropská unie v České republice* [online]. © European Union, 1995-2011 [cit. 2011-04-22]. Europa. Dostupné z WWW: <http://ec.europa.eu/ceskarepublika/information/glossary/term_89_cs.htm>.

- [10] vlada.cz. Evropské záležitosti. In *Analýza dopadů Lisabonské smlouvy* [online]. [s.l.] : [s.n.], leden 2009 [cit. 2011-04-22]. Dostupné z WWW: <<http://www.vlada.cz/assets/evropske-zalezitosti/dokumenty/Analyza-dopadu-Lisabonske-smlouvy.pdf>>.
- [11] *Europol* [online]. 1999 [cit. 2011-05-24]. Dostupné z WWW: <<http://www.europol.europa.eu/index.asp?page=home&language=cs>>.
- [12] Nakladatelství Sagit, a.s. *Sagit.cz* [online]. © 1996-2011 [cit. 2011-05-01]. Právo Evropské unie. Dostupné z WWW: <http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=156&typ=r&levelid=eu_057.htm>.
- [13] TOMÁŠEK, Michal, et al. *Europeizace trestního práva*. Praha : Linde, 2009. 459 s.
- [14] *Vybrané otázky europeizace trestního procesu*. Praha : Karolinum, 2008. 100 s.
- [15] KRATOCHVÍL, Vladimír. *EVROPEIZACE ČESKÉHO TRESTNÍHO PRÁVA HMOTNÉHO V OSNOVĚ TRESTNÍHO ZÁKONÍKU : 2006 – 2007*. In [online]. [s.l.] : [s.n.], 2007 [cit. 2011-05-05]. Dostupné z WWW: <<http://www.law.muni.cz/sborniky/Days-of-public-law/files/pdf/trest/Kratochvil.pdf>>.
- [16] *Euroskop.cz : Charta základních práv I* [online]. © 2005-11 [cit. 2011-04-20]. Schengen a ČR. Dostupné z WWW: <http://www.euroskop.cz/gallery/6/2090-charta_zakladnich_prav_1.pdf>
- [17] *Europeizace skutkových podstat některých trestných činů*. Praha : Karolinum, 2007. 172 s.
- [18] HULÁN, Petr. *Nový trestní zákoník (rekodifikace trestního práva)*. Daňová a hospodářská kartotéka [online]. 2010, 1, [cit. 2011-05-14]. Dostupný z WWW: <<http://www.e-advokacie.cz/cz/clanky/novy-trestni-zakonik-rekodifikace-trestniho-prava.html>>.
- [19] Ministerstvo spravedlnosti ČR. *Reforma justice* [online]. 2010 [cit. 2011-05-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.reformajustice.cz/cz/trestni-zakonik/alternativni-tresty.html>>.

- [20] Euroskop.cz : Bariéry podnikání na vnitřním trhu EU [online]. © 2005-11 [cit. 2011-05-20]. Jak zdolat všechny překážky. Dostupné z WWW: <http://www.euroskop.cz/gallery/38/11482-vs_bariery_eu_brozura.pdf>
- [21] Pravidla pro volný pohyb služeb [online] Ministerstvo pro místní rozvoj, [cit. 2011-05-15] Dostupné z WWW: <[http://www.mmr.cz/Cestovni-ruch/Pravo-Legislativa/Pravni-predpisy/Pravidla-pro-volny-pohyb-pruvodcovskych-a-dopr-\(1\)/Volny-pohyb-sluzeb-v-Evropske-unii](http://www.mmr.cz/Cestovni-ruch/Pravo-Legislativa/Pravni-predpisy/Pravidla-pro-volny-pohyb-pruvodcovskych-a-dopr-(1)/Volny-pohyb-sluzeb-v-Evropske-unii)>.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

EU	Evropská unie
Europol	Evropský policejní úřad
Eurojust	Evropská jednotka pro soudní spolupráci
USA	Spojené státy americké
EP	Evropský parlament
EZR	Evropský zatýkací rozkaz
SIS	Schengenský informační systém
OLAF	Evropský úřad pro potírání podvodů

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. č. 2: Schengenský prostor.....	1
-------------------------------------	---